

KOUVOLAN PÄÄKIRJASTO

HANKESUUNNITELMA

Kouvolan kaupunki / Tilapalvelut

28.11.2025

Sisällysluettelo

Kouvolan kaupunki / Tilapalvelut.....	0
Sisällysluettelo	1
1 TIIVISTELMÄ.....	3
1.1. Toiminnan ylläpitäjä.....	3
1.2. Hankesuunnittelun projektiryhmä ja yhdyshenkilöt.....	3
2 KULTTUURILAITOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET	4
2.1. Selostus nykytilanteesta.....	4
2.2. Nykyinen toiminta pääkirjastossa	5
2.3. Tulevaisuuden tavoitteet.....	7
2.4. Henkilökunta	7
2.5. Hankkeen aikaiset väistötilat.....	7
2.6. Käyttäjien kuuleminen.....	8
2.7. Arvio toiminnan muutoksesta	9
2.7.1 Taloudellinen muutos.....	9
2.7.2 Toiminnallinen muutos.....	9
2.8 Nykyinen toiminta nuorisotalolla (NuPa)	10
2.8.1 Tulevaisuuden tavoitteet.....	12
2.8.2 Henkilökunta	12
2.8.3 Hankkeen aikaiset väistötilat.....	12
2.8.4 Käyttäjien kuuleminen.....	12
2.8.5 Arvio toiminnan muutoksesta	13
2.8.6 Taloudellinen muutos.....	13
2.8.7 Toiminnallinen muutos.....	13
2.9. Nykyinen toiminta porukkkatalon yhteisötiloissa	13
2.9.1 Tulevaisuuden tavoitteet.....	14
2.9.2 Henkilökunta	14
2.9.3 Hankkeen aikaiset väistötilat.....	14
2.9.4 Käyttäjien kuuleminen.....	14
2.9.5 Arvio toiminnan muutoksessa	15
2.9.6 Taloudellinen muutos.....	15
2.9.7 Toiminnallinen muutos.....	15
3 RAKENNUS-JA SIJAINTPAIKKA	15
4 PERUSTELUT HANKKEELLE.....	16
4.1. Selostus nykytilanteesta.....	16
4.2. Vaihtoehtoiset ratkaisut	18
4.3. Seuraukset, jos hanke ei toteudu	18

5	TILANTARVESELVITYS	19
5.1.	Hankkeen rakennussuunnitelmat	19
5.1.2	Asemapiirustus, tontti	20
5.1.3	Muutokset sisätiloissa ja tilajako eri toimijoiden kesken	20
5.1.4	Julkisivut ja arkkitehtuuri, kaupunkikuva	22
5.1.5	Esteettömyys	23
5.2.	Rakennustekniikka ja rakennusosat.....	23
5.3.	Talotekniikka	24
5.4.	Elinkaariratkaisut.....	24
6	HANKKEEN KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUSSUUNNITELMA.....	25
6.1.	Elinkaarikustannusten laskelma ja käyttötalouslaskelma	25
6.2	Ylläpitovastuu	26
7	HANKKEEN AIKATAULU JA VAIHEISTUS	26
8	HANKKEEN URAKKAMUOTO JA RISKIT	26
8.1.	Hankkeen urakkamuoto.....	26
8.2.	Hankkeen riskit	26

LIITTEET:

1. EVAUS
2. Osallistumiskyselyt_koonti
3. Kaavakartta
4. ARK suunnitelmat ja tilaluettelo 21.11.2025
5. Tekniset asiakirjat:
 - rakenne 28.11.2025
 - lvia - järjestelmäkuvaus 20.11.2025
 - sähkö - järjestelmäkuvaus 21.11.2025
 - palotekninen suunnitelma 21.11.2025
6. Kustannusarvio ja käyttötalouslaskelma 24.11.2025
7. Kuntotutkimusraportti liitteineen Sitowise Oy 21.5.2018
8. Vesikaton kuntotarkastus 8.9.2025
9. Esteettömyyskarttoitus ja -selvitys 2025
10. Rakennushistoriaselvitys 2024
11. Kouvolan kaupunki_Tekniset suunnitteluohjeet

1 TIIVISTELMÄ

Kouvolan pääkirjasto on suunniteltu 1960-luvun lähtökohdista. Arkkitehti Juhani Kivikosken suunnittelema, vuonna 1971 valmistunut Kouvolan kaupunginkirjasto on kestävä, rationaalinen ja mielenkiintoinen rakennus.

Tämän hankesuunnitelman tavoite on esittää johdonmukainen muutossuunnitelma, joka vahvistaa ja tukee rakennuksen vahvuuksia sekä mahdollistaa kirjasto toiminnan lisäksi eri toimialojen nuorisopalvelun ja yhteisötilojen saumattoman toiminnan uusissa tiloissa. Samalla esitämme muutoksia, jotka mahdollistavat rakennuksen käytön monipuolisen, nykyaikaisen kirjastotoiminnan työkaluna pitkälle tulevaisuuteen.

Pääkirjasto muutetaan luonteeltaan nykyisestä kirjojen varastorakennuksesta läpikuljettavaksi kaikkien kaupunkilaisten olo- ja työhuoneeksi. Yläkerran syvään ja ympäristöstä eristäytyneeseen kerrokseen tehdään valoaukko lattiaan. Alakertaan avataan uusi yleisösisäänkäynti ja alakerrasta tulee kahviloineen aktiivinen kohtaamispaikka. Ylemmän kerroksen lounaisnurkkaan avataan päämodulin levyiset valtavat lasi-ikkunat, joiden läpi avautuu läheinen puistomaisema luonnon valoineen. Muokattu Kouvolan pääkirjasto on tiukka ja tehokas julkinen rakennus, jossa käyttäjät ja henkilökunta jakavat tiloja, laitteita ja ideoita koko kunnan ja siellä vierailevien parhaaksi.

Tämän päivän ja tulevaisuuden kirjasto on elävä asiakkaiden kohtaamispaikka, joka tarjoaa erilaisia tapahtumia ja yhteisöllistä kokoontumistilaa sekä aineistoa houkuttelevasti esiteltynä. Kirjaston toiminta on muuttunut Kirjastolain muutoksella 2017 Kymenlaakson maakuntakirjastosta Kouvolan kaupunginkirjastoksi. Vuoden 2017 alussa voimaan tulleen yleisiä kirjastoja koskevan lain mukaan kirjaston tehtävänä on tarjota tiloja; oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn, kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö (Laki yleisistä kirjastoista 2016/1492 6 §). Pääkirjastotaloa rakennettaessa vuonna 1971, toiminnassa korostui aineiston varastointi ja säilytys. Nykyisin varastotilaa tarvitaan huomattavasti vähemmän.

Tilaohjelma ja viitesuunnitelmat on laadittu yhdessä hankesuunnitteluryhmän kanssa.

1.1. Toiminnan ylläpitäjä

Kouvolan kaupunki, Torikatu 10, 045100 Kouvola

1.2. Hankesuunnittelun projektiryhmä ja yhdyshenkilöt

Tilaaaja ja rakennuttaja:

Kouvolan kaupunki,
Tilapalvelut Toimitilajohtaja Katja Ahola
Rakennuttajapäällikkö Minna Korttesmaa
Rakennuttajainsinööri Tanja Koivulanaho

Käyttäjät
Kouvolan Pääkirjasto
Nuorisopalvelu
Yhteisötilat

Arkkitehtisuunnittelu (Tarve- ja hankesuunnittelu)

Arkkitehtitoimisto Oy Latva ja Vaara
Markku Vaara ja Taru Kivioja

Rakenne- ja pohjarakennesuunnittelu
Sweco Oy, Risto Pakkanen

LVIA suunnittelu
Granlund Oy, Petri Korhonen, Jarmo Viantie

Sähkösuunnittelu
Granlund Oy, Antti Vahvaselkä, Roope Junnonen

Palotekninen suunnittelu
Ramboll Oy, Marko Hämäläinen

Energiasuunnittelu
Granlund Oy, Aku-Markus Savolainen, Jarmo Viantie

Kustannuslaskenta
Insinööritoimisto Metsärinne Oy, Kaisu Metsärinne

2 KULTTUURILAITOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET

2.1. Selostus nykytilanteesta

Toiminnan jatkaminen nykyisissä tiloissa on vaikeutunut merkittävästi. 60-luvulla suunnitellut tilat eivät vastaa enää nykyajan kirjaston muuttuneisiin tarpeisiin. Tilat eivät ole esteettömiä kaikilta osin niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkään tiloissa. Sisäisen logistiikan toimimattomuus aiheuttaa päivittäisiä ongelmia, joista hyvänä esimerkkinä materiaalikuljetukset. Nykyisen kirjastorakennuksen kirjasto materiaalit kannetaan käsin viereiseltä jalkakäytävältä kuljetettavaksi eteenpäin kirjastoon ja sieltä eteenpäin.

Nykyisen kiinteistön kunto on erittäin huono ja on työntekijöille osassa tiloista myös työturvallisuusriski. Alkuperäinen käyttövesi-, viemäri- ja salaojaputkisto on ollut elinkaarensa päässä jo vuosia sitten vuonna 2018 tehdyn Kuntokartoituksen mukaan. Joitakin korjaustoimia on rakennuksessa tehty 1990-luvulla sekä 2010-luvulla, kuten viemäriputkien sukitusta. Korjauksista ja rakennuksen kunnosta on tarkemmin esitetty liitteessä 6, Liite 6 Kuntokartoitus liitteineen

Sitowise Oy 21.5.2018.

Pääkirjasto tarvitsee erityisesti kirjastotoimintaan tekemiseen tarkoitettut asianmukaiset, turvalliset ja viihtyisät tilat. Nykyaikaiseen kirjastoon suunnitellut tilat ovat ekologisia, toimivia ja tehokkaita.

Yhdistämällä nuorisopalveluiden tilat ja yhteisötilat osaksi kirjastotoimintaa saadaan uudesta kirjastosta uusi kohtaamispaikka keskelle kulttuurikorttelia, osaksi Kouvolan kaupungin kärkihanketta.

2.2. Nykyinen toiminta pääkirjastossa

Kouvolan pääkirjasto on kaupungin käytetyin kulttuuripalvelu, ja se toimii kaikille avoimena julkisena tilana. Kuukaudessa pääkirjastossa on keskimäärin 19 400 käyntiä. Pääkirjaston tehtävä on olla kulttuurin runsaudensarvi, joka tarjoaa monipuolisemmat palvelut ja mahdollisuudet kuin muut kirjastopisteet.

Pääkirjaston kävijöiden ja lainojen määrät 2022-2024

Pääkirjasto	2022	2023	2024
Kävijät	207 971	222 889	232 651
Lainat	458 930	466 639	462 454

Pääkirjasto on avoinna talvikaudella (syyskuusta toukokuun loppuun) arkisin klo 8–20 ja lauantaisin klo 8–15. Kesäkaudella aukioloajat ovat hieman suppeammat. Päivittäin klo 8–9 vain kirjaston eteisaula on avoinna, jolloin asiakkaat voivat palauttaa lainoja, noutaa varauksia tai käyttää Urban Officen tietokoneita ja wc-tiloja. Kirjastosali avautuu klo 9 omatoimiseen asiointiin, ja asiakaspalvelu alkaa klo 10. Sunnuntaisin kirjasto on suljettu, mutta kirjastokortilla toimiva palautusluukku on käytettävissä alaovella.

Kirjaston tilat ja palvelut

Vähäisen henkilöstöresurssin takia pääkirjaston asiakaspalvelu on järjestetty yhden palvelupisteen kautta.

Pääkirjaston suurimmat asiakastilat ovat:

- **Lastenosasto:** Sisältää lasten kauno- ja tietokirjat, lastenmusiikin ja -elokuvat. Pieni, vanhanaikainen ja äänimaailmaltaan hälyinen. Osastolle on lisätty minikeittiö ja naperonurkka leikkimiseen. Nuorten aikuisten kirjat ja oleskelutilat sijaitsevat lasten ja aikuisten osaston välissä.
- **Aikuisten osasto:** Sisältää kauno- ja tietokirjat, aineistonäyttelyiden kalusteet sekä useita istumapaikkoja hiljaiseen työskentelyyn ja lukemiseen ja tietokoneita verkkoasiointiin ja tiedonhakuun.
- **Musiikkiosasto:** Sisältää musiikkiaineiston, musiikin tietokirjat ja nuotit sekä elokuvat ja lainattavat konsolipelit.
- **Lehtisali:** Sisältää sanoma- ja aikakauslehdet, useita istumapaikkoja ja pöytiä lehtien lukemiseen sekä tietokoneita e-lehtien lukemiseen. Lehtisalin yhteydessä on maksullinen näyttelytila, jossa voi järjestää näyttelyn vuokraamalla tilan.
- **Mediamaja:** Monitoimitila, jossa järjestetään tapahtumia, digiopastusta ja mediakasvatuksellisia työpajoja. Mediamajassa on laitteita, kuten digitointivälineitä ja pelikonsoleita, joita voi käyttää paikan päällä tai digikameroita, joita voi lainata kotiin. Mediamajalla on omat aukioloajat. Aukioloaikoina paikalla on kirjastonhoitaja, jonka

tehtävänä on tarjota asiakkaille digitukea ja opastusta Mediamajan laitteiden ja palveluiden käyttöön.

Varattavia tiloja ovat:

- **Ryhmätyöhuone** (maksuton, 10 henkilöä)
- **Mikrofilmihuone:** Sisältää mikrofilmilaatistot ja mikrofilmien ja -korttien lukulaitteet (maksuton, 1-2 henkilöä)
- **Pianohuone:** Sisältää akustisen pianon ja laitteiston äänilevyjen kuunteluun (maksuton, 1-2 henkilöä)
- **Auditorio** (maksullinen, 60 henkilöä)
- **Tutkijanhuoneet** (maksullisia yhden hengen työtiloja)

Asiakkailta suljettuja kokoelmatiloja (noin 1000 neliömetriä) ovat:

- **Kirjavarasto:** Sisältää kirjaston kokoelmapolitiikan varastointiohjeiden mukaisesti vanhempaa, mutta edelleen kysyttyä aineistoa ja kausiluonteisesti käytettyä aineistoa. Valtakunnallisen Varastokirjaston ansiosta varastotilojen tarve on vähentynyt, ja tiloja voisi hyödyntää monipuolisemmin.
- **Kotiseutukokoelma:** Säilytettävä, kirjastossa luettavissa ja tutkittavissa oleva kotiseutukokoelma sisältää Kymenlaaksoa ja Kouvola koskevia tietokirjoja sekä kouvolaisten kirjailijoiden kaunokirjallisia teoksia ja musiikintekijöiden äänitteitä. Asiakkaat pääsevät tutkimaan kotiseutuaineistoa pyynnöstä.
- **Unto Seppäsen huone:** Kirjailija Unto Seppäsen perikunnan Kouvolan kaupungille lahjoittama kirjailijan työhuoneen jäljennös ja kirjakokoelma. Museohuonetta käytetään harvoin.

Tapahtumat ja toiminta

Kouvolan pääkirjastossa järjestetään paljon tapahtumia. Esimerkiksi vuonna 2024 pääkirjastossa järjestettiin yhteensä 157 tapahtumaa, joissa kirjasto oli joko itse järjestäjänä tai tapahtuma järjestettiin yhteistyössä muun toimijan kanssa. Aktiivisimmat tapahtumakuukaudet vuonna 2024 olivat helmikuu (20 tapahtumaa) ja lokakuu (28 tapahtumaa). Vähiten tapahtumia oli kesäkuussa (3) ja heinäkuussa (0). Tapahtumien kävijämäärät vaihtelivat esimerkkivuotena kirjallisuuspiirien keskimäärin 10 kävijästä suosituimman kirjailijavieraan 135 hengen yleisöön.

Kirjaston omien tapahtumien lisäksi kirjaston ulkopuoliset toimijat voivat järjestää yleisölle avoimia tai suljettuja tilaisuuksia kirjaston auditoriossa tai Mediamajassa vuokraamalla tilan käyttöönsä. Näitä tapahtumia ei tilastoida.

Kirjaston henkilökunta järjestää eri käyttäjäryhmille kirjastonkäytön- ja tiedonhaun opastuksia ja kirjavinkkauksia. Vuonna 2024 pääkirjastossa kävi yhteensä 62 koululais- ja muuta ryhmää käyttäjäkoulutuksessa tai kirjavinkkauksessa. Lisäksi pääkirjaston Mediamajassa tarjotaan kuntalaisille henkilökohtaista digiopastusta päivittäin tilan omien aukioloaikojen puitteissa ja lisäksi ennalta varattuina aikoina. Mediamajan ennalta sovituissa digiopastuksissa kävi esimerkkivuotena yhteensä 315 ihmistä.

Tapahtumia ja ryhmäopastuksia järjestetään kirjastosalin keskilattialla, auditoriossa ja Mediamajassa. Kirjallisuuspiirit järjestetään ryhmätyöhuoneessa. Auditorion laskeva katsomo ja kiinteät penkkirivit soveltuvat huonosti pedagogisiin tuokioihin ja lukemisen edistämiseen liittyviin ryhmäkäynteihin, joissa osallistava ja toiminnallinen työskentely ovat nykyään yleisiä. Keskilattialla järjestettävissä tapahtumissa ongelmana on äänen kantautuminen koko kirjastoon. Lisäksi esiintymislava ja katsomo on rakennettava kirjastosalin joka kerta uudelleen.

Henkilökunnan työ-, sosiaali- ja taukotilat sijaitsevat pääosin alakerrassa, mutta asiakaspalvelutiskin läheisyydessä on työtilat 7–8 hengelle. Pääkirjastossa työskentelee 30 henkilöä, joista 20 hoitaa päivittäistä asiakaspalvelua ja 10 keskitettyjä palveluita, kuten kaikkien Kouvolan kirjastojen uuden aineiston vastaanottoa ja hallintotehtäviä.

Kirjastotyö on luonteeltaan monipuolista asiantuntijatyötä. Jokaisella pääkirjaston vakituisella työntekijällä on oman tehtävänkuvan mukaisia tehtäviä, jotka vaativat rauhallista keskittymisen mahdollistavaa työtilaa ja kokoustilaa työryhmän kanssa. Esimerkiksi lasten ja nuorten kirjastotyössä kirjastonhoitaja voi samana päivänä suunnitella omalla työpisteellään kirjavinkkauksia ja koota niihin liittyviä kirjoja lainattavaksi kirjastoon tulevaa ryhmää varten, lähteä sitten koululle vinkkaamaan ja tehdä vielä asiakaspalveluvuoron pääkirjaston palvelutiskillä. Omaa työtilaa, laitteita ja erilaisia tarvikkeita vaativaa työtä ovat myös kirjaston tapahtumat ja muu aikuisten lukemisen edistäminen, maahanmuuttajien ja muiden erilaisten ryhmien opastukset, henkilökohtainen digiopastus, uuden aineiston valinta, vanhemman aineiston poisto, jne.

Rakennuksessa toimii myös kahvila, joka on asiakkaille tärkeä palvelu.

2.3. Tulevaisuuden tavoitteet

Tulevaisuuden kirjaston tavoitteet pohjautuvat kirjastolakiin ja käyttäjien tarpeisiin. Ydintavoitteena on edistää lukutaitoa, lukemista ja kirjallisuutta.

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Keväällä 2025 toteutetun asiakaskyselyn mukaan kuntalaiset toivovat pääkirjastolta:

- Rauhallisia ja viihtyisiä tiloja lainaamiseen ja lukemiseen.
- Monipuolisia tapahtumia.
- Tekemistä lapsille ja nuorille.
- Luovaa toimintaa.
- Monikäyttöisiä kokoontumistiloja, yhteisöllisiä tiloja ja kahvilapalveluita.

Kirjasto nähdään merkittävänä kohtaamispaikkana, opiskelutilana ja kulttuurikeskuksena.

2.4. Henkilökunta

Kouvolan pääkirjasto työllistää 27 vakituista työntekijää. Lisäksi kirjastossa työskentelee noin 5 määräaikaista työntekijää (kirjastoalan opiskelijat, siviilipalvelusvelvolliset ym.).

2.5. Hankkeen aikaiset väistötilat

Kirjastotoiminnot siirretään osin erillisiin väistötiloihin sisäpurun ja rakentamisen ajaksi. Olemassa olevat Kouvolan kaupungin 8 muuta kirjastoa ja kirjastoauto Tesaurus jatkavat toimintaa normaaliin tapaan.

2.6. Käyttäjien kuuleminen

Kirjaston peruskorjauksen ja uudistamisen suunnittelussa on keskeistä huomioida käyttäjien tarpeet ja toiveet. Tätä varten toteutettiin kattava osallistamiskysely, joka oli avoinna verkossa 7.5.–8.6.2025. Vastauksia kerättiin myös jalkautumalla kauppakeskus Veturiin 7.5.2025, Kouvolapäivän tapahtumaan Jaakonpuistossa 10.5. ja kauppakeskus Valtariin 13.5. Kyselyyn vastasi yhteensä 398 kuntalaista. Vastaajien ikäjakauma oli 70 % 30-69 vuotiaat, 18 % 18-29-vuotiaat, 9 % 0-17-vuotiaat ja 9 % yli 70-vuotiaat. Vastausten perusteella saatiin arvokasta tietoa siitä, millaisia tiloja, palveluita ja toimintoja käyttäjät toivovat kirjastolta tulevaisuudessa. Seuraavassa tiivistelmä kyselyn vastauksista. Kyselymateriaali kokonaisuudessaan liitteessä 2, Liite 2 Osallistumiskyselyt_koonti.

Kirjaston rooli ja tilojen monipuolisuus

Käyttäjät näkevät kirjaston ennen kaikkea kirjojen ja perinteisen kirjastotoiminnan keskuksena. Kirjojen lainaaminen, lukeminen ja rauhalliset tilat ovat kirjaston ydintehtäviä, joita halutaan vaalia myös uudistuksissa. Kirjastoa pidetään tärkeänä yhteisön kohtaamispaikkana, jossa yhdistyvät kulttuuritoiminta, oppiminen ja monikäyttöisten tilojen tarjoamat mahdollisuudet. Kyselyn vastauksissa nousivat esiin erityisesti seuraavat tilatarpeet:

- **Rauhalliset ja hiljaiset tilat**, jotka mahdollistavat keskittymisen lukemiseen ja opiskeluun.
- **Monikäyttöiset työskentely- ja opiskelutilat**, jotka soveltuvat niin yksilö- kuin ryhmätyöskentelyyn.
- **Lasten ja nuorten omat tilat**, joissa huomioidaan eri-ikäisten käyttäjien tarpeet.
- **Kulttuuri- ja tapahtumatilat**, jotka mahdollistavat esimerkiksi kirjailijavierailut ja näyttelyt.
- **Viihtyisät ja yhteisölliset tilat**, joissa on mukava oleskella, tavata muita ja osallistua toimintaan.

Esteettömyys ja saavutettavuus

Kirjaston tilojen tulee olla helposti saavutettavissa ja esteettömiä kaikille käyttäjäryhmille. Erityisesti yhteisötiloissa korostettiin äänieristyksen ja akustiikan merkitystä sekä tilojen muunneltavuutta ja teknologista varustelua. Käyttäjät toivovat tiloja, jotka ovat kodikkaita ja viihtyisiä, mutta samalla toiminnallisia ja käytännöllisiä.

Lasten ja nuorten tarpeet

Lasten- ja nuortenosastoa koskevissa vastauksissa esitettiin toiveita leikkitiloista, rauhallisista lukunurkkauksista sekä mukavista ja visuaalisesti houkuttelevista ympäristöistä. Nuorille toivottiin omia tiloja, jotka mahdollistavat läksyjen teon ja digitaaliset aktiviteetit. Lisäksi ehdotettiin tiloja vauvojen hoitoon ja perheille suunnattuja palveluita, kuten ruokailumahdollisuuksia ja äänieristettyjä alueita.

Tapahtumat ja modernit palvelut

Kirjaston rooli kulttuuri- ja tapahtumakeskuksena korostui useissa vastauksissa. Käyttäjät toivovat rauhallisia tapahtumia, kuten kirjailijavierailuja ja luentoja, mutta myös lasten ja nuorten aktiviteetteja, kuten satutunteja ja pelitapahtumia. Tapahtumat tulisi kuitenkin järjestää erillisissä

tiloissa, jotta ne eivät häiritsisi muuta kirjaston toimintaa. Lisäksi toivottiin lisää digitaalisia palveluita, kuten 3D-tulostimia, pelikonsolialueita ja modernia teknologiaa.

Yhteenveto

Käyttäjien kuuleminen on ollut keskeinen osa kirjaston hankesuunnittelua, ja saadut palautteet ohjaavat kirjaston tilojen ja palveluiden kehittämistä. Tavoitteena on luoda tila, joka yhdistää perinteisen kirjaston rauhallisuuden ja modernit monikäyttöiset ratkaisut. Käyttäjien toiveet esteettömyydestä, viihtyisyydestä ja tilojen toiminnallisuudesta ohjaavat suunnittelua, jotta kirjasto voi palvella monipuolisesti eri käyttäjäryhmiä ja säilyttää tärkeän asemansa yhteisön sydämenä.

2.7. Arvio toiminnan muutoksesta

2.7.1 Taloudellinen muutos

Kiinteistön kunnossapito- ja korjauskustannukset tulevat laskemaan selvästi uudistetussa rakennuksessa. Tilojen käyttö tehostuu huomattavasti, kun monta toimijaa jakaa nykyisen yhden toimijan tilat. Kävijämäärä kasvaa selvästi, joten käyttökustannus per kävijä laskee nykyisestä. Kirjaston lainamäärä kasvaa, jolloin lainan hinta halpenee. Lainan hinta on yksi kirjastokäytön mittari, joka lasketaan jakamalla aineiston hankintahinta sen lainamäärällä.

2.7.2 Toiminnallinen muutos

Sisäänkäynnistä tulee avara ja valoisa, ja asiakkaat voivat helposti hahmottaa uutuuskirjat, teemanäyttelyt, tapahtumat ja kulkuväylät eri osastoille.

Omatoimikäyttö laajenee teknisten muutosten, kuten kameravalvonnan ja turvallisten poistumisteiden ansiosta. Tietyt tilat tai palvelut ovat käytettävissä vain palveluajalla.

Asiakaspalvelupiste kevenee ja sen toiminnot tiivistyvät. Palvelua saa edelleen yhdeltä pisteeltä yhdestä kerroksesta. Laina- ja palautusautomaatit on sijoitettu järkevästi. Mm. Palautusautomaatin ja aineistologistiikan välinen kulku on sujuva.

Lastenosasto laajenee mielikuvituksellisemmaksi. Kirjallisuus on esillä houkuttelevasti ja tila tarjoaa virikkeitä eri-ikäisille lapsille.

Nuortenosasto eriytetään selkeästi ja toiminnallisia muutoksia saadaan mahdollisesti yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa.

Nykyisen **Mediamajan** palvelut ja tilat järjestetään asiakaslähtöisesti. Esimerkiksi digiopastukseen, digitointiin ja konsolipeleihin varataan omat tilansa.

Tapahtumat järjestetään uudistetussa kirjastossa joko omassa tapahtuma- ja monitoimitilassa tai hyvin akustoidussa kirjastosalissa. Hyvän äänisuunnittelun ansiosta tila tarjoaa kävijälle mahdollisuuden liittyä seuraamaan tapahtumaa tai vetäytyä omaan rauhalliseen luku- tai työskentelypisteeseen, jossa tapahtuman äänet eivät häiritse. Asiakkaiden hiljaisen tilan tarve on huomioitu riittävällä tavalla.

Varattavat **kokoontumis- ja työskentelytilat** ovat muunneltavia ja vastaavat käyttäjien tarpeisiin. Niissä on ajantasainen esitystekniikka ja tarjolla on tiloja eri kokoisille ryhmille ja yksilötyöskentelyyn.

Kirjavaraston ja kotiseutukokoelman käyttöä tehostetaan, ja ne voidaan avata yleisölle turvallisuus huomioiden. Kirjailija Unto Seppänen huomioidaan tulevassa pääkirjastossa esimerkiksi kirjailijan tuotantoa ja elämäntyötä esiin tuovalla vitriinillä tai muulla tavalla.

Yhteenveto

Uudistettu pääkirjasto vastaa paremmin käyttäjien tarpeisiin ja tarjoaa monipuolisia palveluita kaikille ikäryhmille. Tilojen tehokkaampi käyttö sekä modernit ratkaisut parantavat niin asiakaskokemusta kuin kirjaston taloudellista kestävyyttä. Kirjasto säilyy elinvoimaisena kulttuurin ja oppimisen keskuksena Kouvolaissa.

2.8 Nykyinen toiminta nuorisotalolla (NuPa)

Kouvolan keskustassa sijaitseva NuortenPaikka eli tuttavallisemmin NuPa on aktiivinen ja monipuolinen nuorten kohtaamispaikka, jossa tapahtuu paljon muutakin kuin pelkkää nuorisotilatoimintaa. NuPa tarjoaa nuorille turvallisen ja viihtyisän ympäristön, jossa voi viettää aikaa, osallistua toimintaan ja saada tukea monenlaisiin elämäntilanteisiin. Saman katon alta löytyvät myös erityisnuorisotyön, etsivän nuorisotyön ja kulttuurisen nuorisotyön palvelut sekä nuorisopalveluiden hallinto. Lisäksi tiloissa toimivat työllisyyspalvelujen Ohjaamo ja Nuorten työpajan kahvila, joiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Talossa on toimintaa maanantaista perjantaihin klo 8-20.

Nuorisotilatoiminta – Nuorten ajanviettopaikka

NuortenPaikan ensimmäisessä kerroksessa nuoret voivat viettää aikaa rennosti kavereiden kanssa. Tilassa on tarjolla monipuolisia ajanviettomahdollisuuksia: voit pelata lautapelejä, biljardia tai pingistä, kokeilla pelikoneita tai vaikkapa testata uusinta liikunnallista peliä, iWallia. Sohvaryhmat kutsuvat rentoutumaan, ja musiikin kuuntelu tuo mukavaa tunnelmaa. Toimintaa rytmittävät myös erilaiset teemaillat ja tapahtumat, joita järjestetään säännöllisesti. Esimerkiksi lomien aikana nuorille tarjotaan päiväleirejä ja muuta loma-ajan ohjelmaa.

Tilat tukevat toimintaa erinomaisesti. Nuorten käytössä on esiintymislava, jossa voidaan järjestää pienimuotoisia esityksiä ja tapahtumia, ja valot sekä äänentoisto tuovat tunnelmaa. Lisäksi nuoret voivat kokkailla omia herkkujaan toiminnalle soveltuvassa keittiössä, joka sijaitsee toisessa kerroksessa.

Nuorisotilatoimintaa järjestetään maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin kello 14–20, jolloin nuoret ovat tervetulleita viettämään aikaa turvallisessa ja päihteettömässä ympäristössä. Tilaa hyödyntää säännöllisesti tiistai- ja perjantaiamuisin myös seniorit.

Toisen kerroksen tukipalvelut – Tukea, kulttuuria ja kohtaamisia

Toisessa kerroksessa sijaitsevat erityisnuorisotyön ja etsivän nuorisotyön tilat. Näissä asiakastapaamisissa nuoret voivat saada henkilökohtaista tukea esimerkiksi koulunkäyntiin, työllistymiseen tai muihin elämän haasteisiin. Etsivän nuorisotyön tiloissa järjestetään myös erityisesti yli 17-vuotiaille suunnattuja iltoja, joissa nuoret voivat kohdata toisiaan ja saada matalan kynnyksen tukea.

Kulttuurinen nuorisotyö tuo NuPalle oman värikkään vivahteensa. Toinen kerros toimii tapahtumien, ryhmätoimintojen ja päiväleirien järjestämispaikkana. Nuorten käytössä on myös bänditila, jossa voi soittaa soittimia ja kehittää omaa musiikillista osaamistaan. Kulttuurinen nuorisotyö antaa nuorille mahdollisuuden tuoda esiin luovuuttaan ja kokeilla uusia asioita.

Samassa kerroksessa sijaitsevat nuorisopalveluiden hallinnon tilat sekä kokoustilat, jotka mahdollistavat esimerkiksi nuorten vaikuttajaryhmien tai muiden pienryhmien kokoontumiset.

Kolmannen kerroksen luovat tilat – Musiikkia ja oleskelua

Kolmannessa kerroksessa sijaitsee erityisesti luovalle toiminnalle ja rentoutumiselle pyhitettyjä tiloja. Siellä on suurempi kokoustila, jota käytetään niin nuorisopalveluiden kuin ulkopuolisten tahojen tarpeisiin. Kokoustilaa hyödynnetään myös pienryhmätoiminnassa. Tilasta löytyy valkokangas, videotykki ja äänentoisto, jotka tukevat monenlaista toimintaa.

Luovuutta ja rentoutumista varten kolmannessa kerroksessa on myös bändi- ja oleskelutila. Soittimet, musiikin kuuntelulaitteet ja äänityslaitteet tarjoavat nuorille mahdollisuuden treenata bändin kanssa, kokeilla uusia soittimia tai vaikka nauhoittaa omaa musiikkia. Oleskeluun taas on tarjolla sohvia, biljardipöytä ja jopa riippukeinut, jotka kutsuvat rentoutumaan.

Yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä

NuortenPaikan toiminta on paljon muutakin kuin fyysiset tilat. Päivittäin tehdään yhteistyötä esimerkiksi Ohjaamon ja Nuorten työpajan kahvilan kanssa, mikä tuo nuorille lisää mahdollisuuksia kohdata ammattilaisia ja saada tukea esimerkiksi työllistymiseen. NuPa on myös paikka, jossa nuoret voivat pysäköidä moponsa ja polkupyöränsä turvallisesti, ja henkilöstölle on varattu omat parkkipaikat.

NuortenPaikka on elävä ja aktiivinen ympäristö, jossa jokainen nuori voi löytää oman paikkansa – oli kyseessä sitten ajanvietto, tuki tai tilaisuus kokeilla jotain uutta!

Tarkempi erittely kerroksittain:

1.kerros

Nuorisotilatoiminta

Tilassa on toimintaa mahdollistamassa:

- Esiintymislava, äänentoisto ja valot
- Sohvaryhmiä, biljardi- ja pingispöydät
- Nuorten kokkailulle on toiminnalle soveltuva keittiö 2. kerroksessa

Muut tilat

- WC 5
- Sosiaalitila 1
- Varasto 1

2. kerros

Etsivä ja erityisnuorisotyö

- asiakastilat 4
- toimistotilat 6 työntekijälle

Kulttuurinen nuorisotyö

- Toimistotila 1 työntekijälle

Nuorisotilatyöntekijät

- toimistotila 3 työntekijälle

Nuorisopalveluiden hallinto

- kopio ja toimistotarviketila
- Toimistotilat 5 työntekijälle
- Kokoustila 8 hlö

Muut tilat

- Sosiaalitila

- Varastotila 2
- WC 6

3. kerros

Kokoustila 30 hlö

- valkokangas, videotykki ja äänentoisto

Bändi- ja oleskelutila

- soittimet ja musiikin kuuntelulaitteet
- äänityslaitteet
- Biljardipöytä
- Sohvaryhmä
- Riippukeinut 3

Muut tilat

- Varastotilat 1
- WC 2

NuPalla on parkkipaikka henkilöstön autoille sekä NuPAKUlle.
Parkkipaikka on myös nuorten mopoille ja polkupyörille.

2.8.1 Tulevaisuuden tavoitteet

NuortenPaikasta kehitetään nuorten hyvinvointikeskus.

Tavoitteena on laajentaa ja monipuolistaa nuorten palveluja ja lisätä kävijämääriä. Keskuksessa palveluja tuottavat monialaisesti eri toimijat sekä nuoret itse.

Nuorten hyvinvointikeskus on suunnattu 12–28-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille. Keskuksen keskeisenä tavoitteena on tarjota kaikille kouvolaalaisille nuorille turvallinen ja viihtyisä tila, jossa he voivat viettää vapaa-aikaansa ammattilaisten tukemana. Tavoitteena on myös edistää nuorten osallisuutta, toiminnallisuutta ja liikuntaa.

Toiminnan lähtökohtina ovat saavutettavuus ja maksuttomuus. Hyvinvointikeskus pyritään suunnittelemaan ja toteuttamaan siten, että jokainen nuori löytää itselleen sopivan tilan ja mielekästä toimintaa, joka vastaa heidän tarpeitaan.

2.8.2 Henkilökunta

Nupa18 työntekijää, joista 14 säännöllisesti NuortenPaikassa

2.8.3 Hankkeen aikaiset väistötilat

NuortenPaikan toiminta jatkuu, kunnes Kouvolan pääkirjaston rakentaminen saadaan valmiiksi. Väistötiloja ei tarvita.

2.8.4 Käyttäjien kuuleminen

Nuorisopalvelut tekivät kyselyn nuorten toiveista kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kannalta helmikuussa 2025. NuortenPaikkaa ollaan kehittämässä ns. Nuorten hyvinvointikeskukseksi, jossa on erilaisia palveluja ja toimintoja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi liitteenä, Liite 2 Osallistamiskyselyt_koonti. NuPan hyvinvointikeskus on siirrettävissä palveluineen ja toimintoineen uusiin tiloihin.

Uusiin tiloihin siirtyvä henkilöstö ja satunnaisesti talossa työskentelevät nuorisopalveluiden työntekijät ovat päässeet kommentoimaan pohjapiirustuksia jokaisessa luonnosvaiheessa. Lokamarraskuussa 2025 on pohjapiirustukset olleet nuorten nähtävillä NuortenPaikan nuorisotilassa. Nuoret ovat kommentoineet tulevia tiloja Post It lapuin. Nuoret kokivat muuton uusiin tiloihin kaukaiselta asialta, eivätkä itse ehkä enää kolmen vuoden päästä ole nuorisotilojen käyttäjiä. Tilaratkaisujen kommentointi oli vaikeaa ja toivomuksia tuli vain tilojen sisustamiseen ja tiloihin hankittaviin laitteisiin liittyen. Jatkossa nuoria tullaan osallistamaan nuorisopalveluiden tilojen sisustussuunnittelussa.

2.8.5 Arvio toiminnan muutoksesta

Jos nuorisopalveluiden tilatarpeet on huomioitu ja siihen tarvittavat tilat toteutuvat, toiminta voi jatkua nykyisellään huomioiden nuorten hyvinvointikeskuksen tuomat muutokset.

2.8.6 Taloudellinen muutos

Taloudellisesti nuorisopalvelun (Nupatalon) toiminto siirtyy Kaupungin omistamaan kiinteistöön, joten ulkopuolisista vuokratiloista voidaan luopua. Tällä hetkellä NuortenPaikka on vuokralla Oy Atlas-Invest Ab:n tiloissa.

2.8.7 Toiminnallinen muutos

Uuteen pääkirjastoon siirryttyä toiminta jatkuu yhdessä muiden kahden toimijan kanssa ja uusi kirjaston tarjoaa virikkeellisen ja monipuolisen ympäristön nuorison käyttöön.

2.9. Nykyinen toiminta porukkkatalon yhteisötiloissa

Tausta

2017 aikuisväestön lautakunta hyväksyi järjestötalo Porukkkatalon perustamisen. Järjestötalo mahdollisti yhdistyksille toimitilojen vuokraamisen edullisemmin ja yhteistyön luomisen toimijoiden välille.

Keskustan yhteisötila perustettiin yhdessä Kymenlaakson sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Kymsoten kanssa Hansa-keskukseen entisen ikäaseman tilalle vuonna 2022. Syntyi kaikille avoin kohtaamispaikka Pointti. 2023 Kymenlaakson hyvinvointialue päätti yhteistyön ja tila oli liian kallis kaupungille yksin hallinnoida. Yhteisötilan siirto Porukkkataloon tapahtui 8/2023.

Kipinä ry on koordinoanut kaupungin kumppanuussopimuksella yhteisötilatoimintaa Porukkkatalossa; mm. matalan kynnyksen arkipäivän toiminta ja sisällöntuotanto yhteisötilassa sekä arjen olohuone ja tilojen siivous, ruokajakelu, neuvonta, opastus- ja virkistystoiminta. Kumppanuussopimukset päättyivät 2024 lopussa. Tilalle järjestöille avautui mahdollisuus hakea työllisyys- ja osallisuusavustuksia (ELJA 11.2.2025).

Talossa on järjestöjä Yritystilojen vuokralaisina.

Nykytila

Kumppanuussopimuksen päättyttyä Kipinä ry:llä ei ole koordinoitavastuuta yhteisötilasta.

Porukkkataloon on perusteilla talotoimikunta. Sitä on valmisteltu toimijoiden kanssa yhteisissä

työpajoissa. Yhteisötilan toimintamalli on sama kuin muissa yhteisötiloissa. Yhteisötiloja on Kouvolassa kuusi (Elimäki, Jaala, Myllykoski, Keskusta, Kuusankoski ja Valkeala). Toimintaa määrittelee kaupunginhallituksen hyväksymä toimintasääntö.

Kaupungin hyvinvointiyritys on ylimenoajan ottanut vastuulleen tilojen huolehtimisen ja varauksien mahdollistamisen siten, että tilat ovat varattavissa ja käytettävissä yhdistyksille ja yhteisöille.

Kouvolan kaupungin puhtauspalvelut ovat ottaneet vastuulle Porukkatalon yhteisö- ja liikuntatilan siivouksen 24.3.2025 alkaen siten, että siihen kuuluu wc-paperit ja saippuat.

Tilat ja kävijämäärät

Porukkatalon yhteisötila muodostuu viidestä kokoushuoneesta ja isommasta aula/olohuonetilasta. 2. krs: aula (60 hlöä), Rento (18 hlöä), Voima (14 hlöä), Verso (10 hlöä) , 3. krs: Kasvu (18 hlöä), Toivo (22 hlöä) = Yhteensä tiloihin mahtuu samaan aikaan 142 hlöä.

Porukkatalon yhteisötiloissa vuonna 2024 oli 13 210 kävijää eli noin 1101 kävijää/kk. Tilojen käyttöaste on ollut melko vähäinen.

2.9.1 Tulevaisuuden tavoitteet

Tulevaisuus

Tavoitteena on toimiva, aktiivinen talotoimikunta, joka kehittää yhteisöllistä toimintaa keskusta-alueella. Keskiössä järjestöt itse ja heidän tarpeensa. Yhteisötila tulee sijoittumaan tulevaisuudessa pääkirjaston perusparannusinvestointiin. Tehokkaassa käytössä olevat tilat tuovat kustannussäästöä, Porukkatalon vuokra 140724 €/v. Porukkatalon tilat ovat vajaakäytössä. Pääkirjastossa keskusta-alueen yhteisötilan saavutettavuus paranee merkittävästi ja synergiaedut paranevat.

Talotoimikunta on perustettu 26.5.2025.

2.9.2 Henkilökunta

Yhteisötiloissa ei ole kaupungin henkilökuntaa. Käytettävissä on osallisuuskoordinaattorin ja hyvinvointipäällikön tuki ja koordinaatio. Tämän lisäksi hankkeet voivat tukea toimintaa. Talotoimikunnan tehtävänä on johtaa ja koordinoita yhteisötilan toimintaa. Kaupungin tehtävänä on huolehtia fasilitaatioista.

2.9.3 Hankkeen aikaiset väistötilat

Yhteisötilat toimivat Porukkatalolla, kunnes uudet tilat valmistuvat uuteen kirjastoon.

2.9.4 Käyttäjien kuuleminen

Keskusta-alueen yhteisötilan käyttäjien kuuleminen yhteisötilan muuttumisen suhteen

Nykyinen keskusta alueen yhteisötila sijaitsee Porukkatalolla (Savonkatu 23) sen 2. ja 3. kerroksissa. Toimintaa ohjaa yhteisötilan talotoimikunta yhteistyössä kaupungin hyvinvoinnin kanssa. Toimintakonsepti tullaan siirtämään pääkirjastoon urakan valmistuessa. Yhteisötilan säännöllisiä käyttäjiä kuultiin 28.8. Kuulemistilaisuus järjestettiin Porukkatalolla ja paikalla talon vuokralaisten ja

säännöllisten käyttäjien lisäksi pääkirjaton rakennuttajapäällikkö, Yrityspalvelut ja kaupungin hyvinvoinnin edustajat. Kysely lähetettiin Porukkatalon yhteisötilojen säännöllisille käyttäjille ja Porukkatalon vuokralaisille. Näin yhteenvedossa tulee esille myös Porukkatalon vuokralaisten kommentointia. Muissa kaupungin kuudessa yhteisötilassa ei ole vuokraustoimintaa. Tämä tekee nykyisestä keskustan yhteisötilasta erityisen.

Yhteenveto

Kyselyyn Porukkatalon yhteisötilan muutosta vastasi 16 henkilöä, yhteisötilan aktiivisia käyttäjiä. Talon vuokralaisille lähetettiin hieman modifioitu kysely. Nykytilanteen osalta suurin osa vastaajista käyttää yhteisötilaa kokouksiin (79 %) ja tapahtumiin (43 %). Tilojen tyytyväisyyteen vaikuttivat tilojen maksuttomuus ja varustelu (AV ja keittiö), jotka saivat parhaat arviot. Heikoimmin arvioitiin talotoimikunnan toimintaa ja julkisia liikenneyhteyksiä. Toiveita peruskorjattavaan pääkirjastoon olivat riittävät kokoustilat, kahvilamahdollisuus, esteettömyys ja hyvä saavutettavuus. Lisäksi toivottiin mediatiloja ja iltakäyttömahdollisuuksia. Vaikutukset yhteisötila muutoksesta saattaa olla esim. että osa toiminnasta uhkaa vähentyä tai loppua Porukkatalolla kun yhteisötila siirtyy. Erityisesti järjestöt korostivat tilojen merkitystä. Yhteisöllisyys ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa nähtiin tärkeänä jatkossakin.

Yhteenvetona: Porukkatalo koetaan tärkeäksi yhteisöllisyyden keskuksesi, ja sen muutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia erityisesti järjestöjen toimintaedellytyksiin.

2.9.5 Arvio toiminnan muutoksessa

Käyttäjille paikka on sijainniltaan saavutettava ja yhteistyön synergiaedut paranevat. Porukkatalon vuokralaisten ja yhteisötilan käyttäjien kuuleminen 28.8.2025.

2.9.6 Taloudellinen muutos

Taloudellisesti yhteisötilojen toiminto siirtyy Kaupungin omistamaan kiinteistöön, joten vuokratiloista voidaan luopua. Tällä hetkellä yhteisötilat vuokralla Yritystilat Oy:n tiloissa.

2.9.7 Toiminnallinen muutos

Palvelutarjonta voi laajeta toimijoiden kesken, ks. yllä

3 RAKENNUS-JA SIJAINNIPAIKKA

Pääkirjaston tontti sijaitsee Kouvolan keskustan tuntumassa Salpausselänkadun eteläpuolella, osoitteessa Salpausselänkatu 33, 45100 Kouvola. Kiinteistötunnus on 286-1-1049-11. Suunnittelualue on noin 4363 m² laajuinen tontti, joka on kaupungin omistuksessa. Tontilla sijaitsee pohjaltaan neliönmuotoinen rakennuskokonaisuus, olemassa oleva Kouvolan pääkirjasto.

Tontti rajoittuu pohjoisessa Salpausselänkatuun, lännessä liikerakennukseen ja idässä Koulukatuun ja etelässä Veikko Talven puistoon, joka toimii yhteisöllisenä puistona. Pääkirjasto on osa Kouvolan kulttuurikorttelia ja sijaitsee kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla Salpausselänkadun varrella Oikokadun vierellä. Sivistys- ja urheilutalo sekä teatteri muodostavat Salpausselänkadun vastakkaisella puolella sijaitsevan julkisten kulttuurirakennusten ryhmän.

Asemakaavamuutos on hyväksytty Teknisessä lautakunnassa 14.11.2024 (§ 217). Kaava no 01/040

Kulttuurikortteli, diaari no: 6750/10.02.04/2024. Kaavassa pääkirjaston tontti merkitty merkinnällä YY- kulttuuria palvelevien rakennusten korttelialue, jonka tehokkuusluku $e = 1.2$. Pääkirjaston kohdalla on rakennuksen suojelumerkintä, sr.

4 PERUSTELUT HANKKEELLE

4.1. Selostus nykytilanteesta

Arkkitehtuuri 70-luvulla

Kouvolan pääkirjasto on valmistunut vuonna 1971 arkkitehti Juhani Kivikosken suunnitelmien mukaan. 60-70-lukujen arkkitehtuurille oli tyypillistä korostunut yhteiskunnallisuus ja pyrkimys tasa-arvoon, mikä näkyi lähiörakentamisessa sekä tavoitteena luoda hyvää elämää kaikille. Vaikka tämän ajan arkkitehtuurista on usein negatiivisia mielikuvia, se oli monimuotoinen vuosikymmen, jolla oli vahva yhteiskunnallinen tavoite. 70-luvulla suomalainen yhteiskunta teollistui vauhdilla ja uusia teknisiä ratkaisuja syntyi helpottamaan ihmisten elämää. Myös arkkitehtuuri tyyliuutana pyrki mukaan tähän muutokseen.

Suunnittelun tavoitteet

Arkkitehtilehden numeroon 1971/6 laatimansa artikkelin otsikoksi oli arkkitehti Juhani Kivikoski valinnut ”*Rakennuksen sisäinen muuntojousto*”. Esimerkkinä Kivikoski mainitsi teollisuuden rationaalisen suhteen rakentamiseen. Tuotannon ympärille synnytetyn rakennuksen tulee varautua mahdollisimman hyvin tuleviin muutoksiin. Tämä johti teollisuusrakennusten pitkiin jänneväleihin sekä tekniikan keskittämisen omille vyöhykkeilleen. Myös maisemakonttorit toimivat kirjoituksessa esimerkkinä pitkälle viedystä muuntojoustavuudesta.

Kirjasto tarjoaa esimerkin julkisen palvelun laitoksesta, joka jatkuvasti kehittyy ja jossa muuntojoustoa tarvitaan. Vuosien 1954 - 1968 välisenä aikana kirjojen määrä oli kasvanut moninkertaiseksi ja lainaustoiminta vielä tätäkin enemmän. Kouvolan kirjastolla oli 1970-luvun alussa yli 60.000 nidettä mutta suunnittelussa varauduttiin n. 250.000 nidettä varten. Tämä varautuminen johti sisätilojen tavallista väljempään mitoitukseen. Vuonna 2018 niteitä oli jo 519.000.

Toiminnallisesti kirjasto on jaettu kolmeen vyöhykkeeseen: ensimmäisen kerroksen palvelutasoon, pohjakerroksen työ- ja varastotasoon sekä vesikatolla ja pohjakerroksessa sijaitseviin teknisiin tiloihin.

Asiakaspalvelu 1. krs

”*Kirjasto on ratkaistu maisemakonttorin tapaan*” kuvasi arkkitehti Kivikoski kirjastosalia. Tilan jakaminen eri vyöhykkeisiin on hoidettu kirjahyllyjen sijoituksilla. Kun asiakaspalvelutilat sijoitettiin kaikki samaan, kaduntasossa sijaitsevaan kerrokseen, taattiin liikuntavammaisille ja kirjavaunuille esteetön toimintaympäristö sekä palvelutiloille maksimaallinen muuntojousto.

Pilariruudukon ja katon arinapalkiston mitoitusperusteena on käytetty hyllyjärjestelyjen

mukaan luotua moduuliverkkoa. Väliseinät voidaan sijoittaa tämän moduuliverkon mukaisiin paikkoihin.

Ilmanvaihdolle on varattu pysyvä asennuskanavisto kaksoispalkkien välissä ja valaisimet on sijoitettu kattolyhtyjen ympärille. Ilmanvaihto- ja valaisinratkaisu luovat teknisen järjestelmän, johon tulevien tilamuutosten yhteydessä ei tarvitse koskea. Kattolyhtyjen kautta tulevalle epäsuoralle valolle on pyritty luomaan aktiivinen suhde ihmisen ja kirjan välille ilman ulkopuolisia häiriötekijöitä. Vesikaton 256 kpl kattolyhtyjä ovat merkittävä osa rakennuksen identiteettiä mutta samalla jatkuva huoli kiinteistöhuollolle.

Työ- ja varastotilat pohjaks

Pohjakerroksessa ovat tilat niin hallinnolle, kuin myös kirjojen luettelointia ja huoltoa varten. Pohjakerros sijaitsee osittain rinteessä ja noin puolet kerroksen ulkoseinän alasta sijaitsee maan sisällä. Ilman luonnonvaloa jääviin tiloihin on sijoitettu kirjavarastot, väestösuoja, teknisiä tiloja sekä sosiaalitilat.

Kerrosten välinen kulkuyhteys on avonaisen porrashuoneen kautta, jossa sijaitsee myös pieni henkilöhissi. 70-luvun poistumistiejärjestelyt eivät vastaa enää nykyisiä rakentamismääräyksiä.

Välipohjan kantavan rungon muodostaa palkiton pilarilaattajärjestelmä kuten yläpohjassa. Tätä rakennetta on voitu huonosti hyödyntää johtuen pohjakerrokseen sijoitettujen huoneiden pienestä koosta. Tällä hetkellä pohjakerros vaikuttaa sokkeloiselta ja kulkuyhteydet hankalilta.

Talotekniikka

Lvi-tekniikan tilat on sijoitettu sisäänkäynnin yhteydessä olevan tornin pohja- ja 2. kerrokseen. Tornin 1.kerroksessa sijaitsevat kirjaston pääsisäänkäynti sekä yleisön wc-tilat. Teknisten ja wc-tilojen tilojen sijoituksella on pyritty eristämään näiden aiheuttamat äänet palvelu- ja työtiloista.

Tekniikkatilat on mitoitettu täyttämään 70-luvulla niille asettamat vaatimukset. Yksi tulevan peruskorjauksen haasteita tulee olemaan uusien teknisten järjestelmien mahdolluttaminen olemassa oleviin tiloihin.

Julkisivut

1970-luvun arkkitehtuuriin liittyy vahvasti betonirakentaminen. Betonielementtien käyttö oli niin asuinrakentamisessa kuin julkisessakin rakentamisessa yleistä. Myös Kouvolan kirjaston ulkoseinät on tehty betonielementeistä. Ensimmäisen kerroksen ulkoseinäelementit on päällystetty sinivihreillä keraamisilla, lasitetuilla laatoilla. Laatat ovat kestäneet hyvin aikaa ja ovat pääosin vieläkin hyvässä kunnossa. Laatoitetuissa julkisivuissa on vain muutamia kapeita ja korkeita ikkunoita sisätiloihin. Arkkitehti perusteli ratkaisua näin: *”Kirjaston eristämiseksi katumelusta, sisäilmaston hallinnan helpottamiseksi ja kirjahyllymäärän maksimoimiseksi on palvelukerros muutamia yhteysaukkoja lukuun ottamatta umpiseinäinen”*.

Pohjakerroksen seinäelementit ovat pesubetonia. Ulkoseinälinja kulkee joka sivulla hieman sisään vedettynä ylemmän kerroksen seinälinjasta. Ratkaisulla on haluttu korostaa kaupunkikuvassa 1. kerroksen yleisölle avointa palvelutilaa. Eteläsivulla, jossa sijaitsee myös pohjakerroksen sisäänkäynti, sisäänveto on suurempi ja sinne on sijoitettu pesubetonipilarit

kantamaan yläpuolista kerrosta.

Tärkeimmät muutokset

Kouvolan kirjastorakennus on kokenut vuosikymmenien saatossa useita eri muutoksia, joiden tavoitteena on ollut kehittää kirjaston palveluja. Tätä jatkuvaa muutosta on helpottanut oleellisesti rakennuksen kantava arinalaattarakenne, lvis-tekniikan sijoitus tekniisiin vyöhykkeisiin sekä väljä tilamitoitus.

Uudistusten myötä 1. kerroksen musiikkiosasto on poistettu ja tilalle tuotu lehtisali, samalla kun salin koko on kasvanut. Lainauspiste on siirtynyt porrashuoneen edustalta lähemmäs pääsisäänkäyntiä. Automaattipalautukselle on rakennettu erillinen huone eteistilojen yhteyteen ja lasten lainaustiloja on laajennettu sekä kehitetty edelleen.

Pohjakerrokseen on rakennettu tilat Mediamajalle, joka tarjoaa digitaalisia palveluja ja työpajoja. Kirjastoauton talli on muutettu auditorioksi ja pohjakerroksen aputiloja on muutettu kaikille avoimeksi kahviotilaksi. Ensimmäisen kerroksen tutkijanhuoneet on siirretty pohjakerroksen ”laajennustilaan”.

Koko rakennuksen laajentumissuunta oli ajateltu olevan itä. Naapurin tontilla sijaitsevan vanhan rakennuksen ennustettiin ajan hengen mukaan olevan jo 1990-luvulla valmis purettavaksi.

Laajuus

Kirjaston tilavuus on 17.800 m³, palvelutilan pinta-ala on 2.390 m² ja työkerroksen ala 2.240 m². Rakennukset kokonaiskustannukset olivat rakentamivuonna 3.399.770 mk, mikä Tilastokeskuksen laskurin mukaan vastaa n. 6.0 milj. € vuonna 2024.

Kirjaston historiaa on avattu varsin laajasti rakennushistoriaselvityksessä, jonka on tehnyt Kouvolan kaupungin Tekniikka ja Ympäristö, kaavoitus vuonna 2024, liitteessä 10.

4.2. Vaihtoehtoiset ratkaisut

Vaihtoehtoisia ratkaisuja on tutkittu syksyllä ainoastaan käyttäjäryhmien välillä, jossa tutkittiin ennen kuin hankesuunnitelma suuntaviivat esitettiin lautakunnille 04/2025. Kuntotalon remontin myötä Kansalaisopiston siirtymistä tutkittiin kirjastolle, mutta päädyttiin ratkaisuun että kansalaisopisto siirtyy Kouvolatalolle. Kouvolatalo, joka olisi joka tapauksessa ollut väistötiloina Kuntotalon remontille (vuonna 2025-2026) ja Kansalaisopiston jo olemassa olevia tiloja oli jo Kouvolatalolle sijoitettuna.

4.3. Seuraukset, jos hanke ei toteudu

Mikäli nykyistä peruskorjausta ei saada toteutettua nykyiseen rakennukseen tulee korjaus kustannuksista kalliimpia, vauriot etenevät ja kirjaston palvelut heikkenevät. Nykyisen pääkirjasto rakennuksen esteettömyys ja työturvallisuus tulee varmistaa tämän päivän asetusten ja säännösten pohjalle.

Kouvolasta etsitään väistötilyä, joka palvelee kirjaston toimintaa keskustan alueella.

5 TILANTARVESELVITYS

Tilantarveselvitys on tehty yhteistyössä Kouvolan pääkirjaston käyttäjiine, nuorisopalvelun ja yhteisötilojen kanssa. Tilaohjelma on hankesuunnitelman liitteessä 4, Liite 4 ARK suunnitelmat ja tilaluettelo 21.11.2025.

5.1. Hankkeen rakennussuunnitelmat

kuva 1. Luonnos kirjaston 1. kerroksesta

kuva 2. Luonnos kirjaston pohjakerroksesta.

Kirjaston tilat jakautuvat; kirjaston käyttöön tulee n. 75%, nuorisopalveluille 20% ja yhteistiloille 5%. Hankkeen suunnitelmat on esitetty luonnostasoisesti liitteessä 4, Liite 4 ARK suunnitelmat ja tilaluettelo 21.11.2025.

5.1.2 Asemapiirustus, tontti

Rakennus sijaitsee Salpausselänkadun ja Koulukadun välisessä kulmassa, osoitteessa Salpausselänkatu 33, 45100 Kouvola. Etelässä tontti rajoittuu Veikko Talven puistoon.

Pääsisäänkäynti sijoittuu rakennuksen pohjoissivulle, Salpausselänkadun varrelle. Pohjakerroksen sisäänkäyntejä on 3 kpl. Näistä katettu eteläsivun sisäänkäynti on asiakkaita ja kaksi muuta huoltoa ja henkilökuntaa varten.

Tontin koko on 4362,5 m². Rakennusoikeus on uuden kaavan myötä hieman kasvanut ja on nyt 5235 m² (e=1.2). Käytetty kerrosala uusien muutosten jälkeen on 4345 m² ja käyttämätön rakennusoikeus on siten 890 m². Kerrosalaan vaikuttavia muutoksia ovat välipohjaan tehty suuri aukko sekä tekniikkatilan laajennus pohjakerroksessa.

Pysäköintipaikkavaatimus kirjaston tontille on 1 autopaikka / 200 k-m², mikä tarkoittaa n. 20 kpl autopaikkoja. YY-korttelialueen paikkoja voidaan kuitenkin osoittaa kaavan mukaan myös keskustan muilta pysäköintialueilta. Esim. Välikadun ja Koulukadun kulmassa, kirjaston länsipuolella, sijaitsee suuri pysäköintikenttä, joka kaavassa on merkitty LP-1 alueeksi. Tällä hetkellä pysäköintipaikkoja on rakennuksen eteläpuolella 18 kpl, joiden lisäksi 2 kpl le-paikkoja.

Polkupyöräpaikkavaatimus kirjaston tontille on 1 pp /100 k-m². Polkupyöräpaikkoja on Salpausselänkadun varrella sekä pohjakerroksen sisäänkäyntikatoksen yhteydessä n. 20 - 30 kpl. Kaavan mukainen tavoite polkupyöräpaikoille on 43 kpl.

Kulttuurikorttelin kaava on saanut lainvoiman 30.12.2024. Kirjasto kuuluu kortteliin 1049 ja on merkitty YY-tontiksi, "Kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue". Rakennus on kaavassa suojeltu merkinnällä sr "Suojeltava rakennus".

Asemapiirustus, tontti toimenpiteet

- Pohjoissivun pääsisäänkäyntejä väljennetään pienentämällä istutusalueita
- Huoltoajo keskitetään tontin itäisivulle
- Rakennuksen eteläpuolella olevaa vanhaa pysäköintialuetta pienennetään ja varataan samalla lisää tilaa polkupyörille, mopoille sekä oleskelulle
- Länsisivun sisäänkäynnistä muokataan helpommin kuljettavaksi
- Pihan pintamateriaalit uusitaan kaavan vaatimusten mukaisesti betoni- ja luonnonkiveyksinä luonnonkivirajauksin.

5.1.3 Muutokset sisätiloissa ja tilajako eri toimijoiden kesken

Aikaisemmin kirjasto on toiminut yksin koko rakennuksessa. Toiminnassa tapahtuneitten muutosten sekä kaupungin tilasäästötavoitteiden takia rakennukseen on tulossa kaksi uutta käyttäjää; kaupungin nuorisotoimi sekä Yhteisötilat. Noin 16% nettoalasta on yhteisiä tiloja, jotka ovat kaikki toimijoiden käytössä. Tärkeimmät yhteiset tilat ovat kahvio ja näyttelytila sekä erilaiset kokous- ja työtilat, jotka kaikki sijoittuvat pohjakerrokseen.

Tavoitteena on ollut luoda viihtyisiä ja puoleensa vetäviä tiloja, jotka tarjoavat toimivat puitteet hyvin erilaisille toiminnoille ja tapahtumille. Perinteinen kirjastotoiminta säilyy kaiken keskellä, mutta sen ympärille on tuotu uudenlaisia tiloja lapsiperheille, vaihtuville näyttelyille sekä kokoontumistiloja nuorisolle että kaupungin muille aktiivisille toimijoille.

Kirjaston tilaohjelma täsmentyy ja tarkentuu erikoissuunnittelun myötä.

Kirjasto yht. 2052 m²

nykyisissä suunnitelmissa ei ole mitenkään varauduttu sähkönjakelussa tähän, ainoastaan erijärjestelmä laitteiden omat akustot, mutta ei valaistusta tai muita sähkölaitteita ym.

tilat sijoittuvat pääosin 1. kerrokseen. Pohjakerrokseen sijoittuu kirjaston huoltoliikenne sekä kirjavarastot sekä aineisto-osasto. Kerrosten väliin rakennetaan uusi, väljempi hissi sekä tavarankäytävää ihmisten siirtämiseen kerroksesta toiseen.

Tärkeimmät kirjaston käyttöön tulevat tilat noin:

- Aikuisten osasto 875 m²
- Lasten osasto 508 m²
- Lehtisali 122 m²
- Digipaja + digi neuvonta 31.5 m²
- Hiljaiset tilat 2 kpl yht. 17 m²
- Työntekijöiden taustatyötilat (sis. aineisto-osaston) ovat 320 m²
- Kirjavarasto 158

Nuorisotyö yhteensä noin 540 m²

Nuorisotyön tilat sijoittuvat pääosin pohjakerrokseen. Osa nuorisotoimen toimistotiloista sijoittuu kirjaston taustatyötilojen yhteyteen 1. kerrokseen. Tärkeimmät asiakaskäyttöön tulevat tilat (noin):

- Monitoimitila 150 m²
- Toimintaryhmä Moti 38 m²
- Kuntoilutila 60 m²
- Pelitila 40 m²
- Bänditila 39 m²
- Etsivä nuorisotyö 2 kpl yht. 15 m²
- Keittiö 55.5 m²
- Työntekijöiden taustatyötilat ovat 101 m², lisäksi varastotilaa 19 m².

Yhteisötilat noin 134 m²

Pohjakerrokseen sijoittuu myös kaupungin Yhteisötiloille hallinnoima kokoontumistila 134 m². Tila sijoittuu alakerran kahvio- ja näyttelytilojen yhteyteen ja sillä on erillinen sisäänkäyntinsä rakennuksen itäisivulta.

Yhteiset tilat noin 558 m²

Kaikkien yhteiskäyttöön osoitetut tilat sijoittuvat pääosin pohjakerrokseen. Merkittävimmät yhteistilat ovat:

- Kahvio ja näyttelytila 207 m²
- Kokoustilat 3 kpl yht. 170 m²

- Varastotiloja 59 m²
- Ulos vuokrattavia työ- ja harrastustiloja 101 m²

Sosiaalitilat noin 197 m²

Kaikkien toimijoiden yhteiset henkilökunnan taukotilat sekä puku- ja pesuhuoneet sijoittuvat pohjakerrokseen. Näiden lisäksi molemmissa kerroksissa on wc-tiloja asiakkaille.

- Henkilökunnan taukotila 47.5 m²
- Henkilökunnan puku- ja pesuhuoneet 45.5 m²

Tekniset tilat noin 242 m²

Tekniset tilat hieman kasvavat. Pääsisäänkäynnin yläpuolinen IV-konehuone säilyy edelleen, mutta pohjakerroksessa kaksi pientä vanhaa iv-konehuonetta korvataan yhdellä isommalla tilalla.

Rakennuksen sisälle jäänyt pieni muuntamo korvataan jatkossa ulos sijoitettavalla muuntamalla.

Tekniikan päätilat ovat:

- Ivk-huone 2. krs 34.5 m²
- Ivk-huone pohjakrs 105 m²
- Muut tekniikkatilat pohjakrs 92 m²

Kiinteistöhuollon tilat noin 41 m²

Siivouskeskus sijaitsee pohjakerroksessa, sen lisäksi 1. kerroksessa on pienempi siivoushuone.

- Siivouskeskus pohjakerroksessa 17 m²
- Jätetila pohjakerroksessa 14 m²
- Siivoushuone 1. krs 9.5 m²

5.1.4 Julkisivut ja arkkitehtuuri, kaupunkikuva

Peruskorjauksen yhteydessä tehtävien tilamuutosten sekä uusien toimijoiden myötä kirjasto avautuu hieman uudella tavalla kaupunkilaisten käyttöön. Yksi iso muutos on alasisäänkäynnin merkityksen kasvaminen. Tavoitteena on ollut, että rakennukseen saavutaan kahdesta suunnasta, niin pohjoisesta 1. kerrokseen kuin myös kaupungin keskustan puolelta pohjakerrokseen.

Kirjastokävijöiden lisäksi alasisäänkäyntiä tulevat käyttämään erityisesti nuoret, Yhteisötilojen ihmiset sekä kahvila- ja tapahtumavieraat. Tätä muutosta ilmentää myös alapihan autopaikkojen vähentäminen ja niiden korvaaminen polkupyörä- ja mopopaikoilla sekä ulko-oleskelualueilla.

Hankesuunnitteluvaiheen yhteydessä tutkittiin useiden vaihtoehtoisten luonnosten kautta erilaisten julkisivumuutosten sopivuutta kirjaston julkisivuihin. Yhteisymmärryksessä Kymenlaakson museon tutkijoiden kanssa päädyimme esittämään molempien kerrosten ikkuna-alan laajentamista noudattamalla pääosin vanhoja ikkuna-aukkojen muotoa. Poikkeuksen muodostaa pohjakerroksen uusi kahvila ja sen yhteydessä oleva näyttelytila, jonka kohdalla betoniset julkisivuelementit on tarkoitus poistaa ja korvata ne uudella lasiseinällä. Muutos jää kuitenkin yläpuolella olevan kerroksen varjoon, koska pohjakerroksen eteläsivu on vedetty muutaman metrin ylemmän kerroksen julkisivusta sisään.

Edellä mainittujen julkisivumuutosten lisäksi tutkimme radikaalimpaa puuttumista vanhan kirjaston umpinaiseen ulkokuoreen. Tavoittelimme lisää luonnonvaloa kirjastosalin sisälle, mutta toivoimme samalla, että rohkea muutos julkisivussa kertoisi toiminnan muutoksista myös ulospäin. Tätä varten laadimme kolme vaihtoehtoista luonnosta rakennuksen 1. kerroksen lounaisnurkasta. Ensimmäinen vaihtoehto (VE1) oli eteläsivulla suuri suorakaiteen muotoinen uusi ikkuna suoraan etelään päin. Toinen vaihtoehto (VE2) oli suuri kulmaikkuna ja kolmas vaihtoehto (VE3) sisälsi vanhan mallisten kapeiden ikkunoiden lisäämisen lounaisnurkan alueelle.

Saimme alustavat lausunnot vaihtoehtoista Kymenlaakson tutkijoiden lisäksi myös Kouvolan rakennusvalvontapäälliköltä, kaavoitusarkkitehdilta sekä kaupunginarkkitehdilta. Kaupungin virkamiesten mielestä vaihtoehto 1, pienin varauksin, olisi kehityskelpoisen. Museo oli vaihtoehto 3:n kannalla, mutta ei myöskään suoralta kädeltä torjunut vaihtoehtoa 1. Jatkoneuvotteluissa museon edustajien kanssa löysimme yhteisymmärryksen siitä, millä ehdoilla VE1 olisi toteuttamiskelpoinen: julkisivun muutoksissa tulisi noudattaa mahdollisimman tarkasti vanhoja ikkunadetaljeita. Suunniteltuja muutoksia ei voida enää jälkeenpäin perua.

5.1.5 Esteettömyys

Nykytilanne

Kirjastosta on valmistunut 26.11.2025 Timo Pyykkösen Esteettömyyskartoitus. Kartoituksesta selviää esteettömyyden kannalta rakennuksen suurimmat puutteet: sisäänkäynnit ja opastus. Sisäänkäyntien yhteydessä olevat korkeuserot (kynnykset ja jalkasäleiköt) sekä vaatimaton valaistus haittaavat esteetöntä saapumista rakennukseen. Toisaalta ylemmän kerroksen sisäänkäynnissä ovat automaattiovet ja pohjakerroksenkin asiakasovi on varustettu avautumispainikkeella.

Rakennuksen sisällä liikkuminen on kirjaston tiloissa väljää mutta puutteellisesti opastettua. Koko rakennuksessa on 1 kpl yksipuolisesti käytettävä LE-WC-tila. Siirtyminen kerrosten välissä tapahtuu hissillä, joka on liian pieni pyörätuoli-käyttöön. Pohjakerroksessa on myös asiakastiloja, mutta tilat ovat sokkeloiset ja luonnonvaloa vähän.

Suunnittelussa huomioitavaa

Sisäänkäyntien esteettömyyteen tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää huomiota. Valaistusta lisätään, ovet varustetaan edelleen automaattiaukaisulla / aukaisupainikkeella ja korkeuserot pidetään ovien kohdalla alle 20 mm:n. Huomioidaan myös saattoliikenteelle pysähtymispaikat molempien kerrosten pääovien lähistöllä.

Rakennuksen sisällä opastetaan pääkulkureitit sisäänkäynneistä hissille sekä lainaustiskille ja le-wc-tiloihin lattiapintaan tehdyillä kohomerkinnoilla. Tämän lisäksi laaditaan opastesuunnitelma, jossa huomioidaan rakennuksessa huonosti näkevät ja liikkuvat vierailijat. Peruskorjatussa kirjastossa tullaan järjestämään enemmän kaikille avoimia tapahtumia, jolloin huonokuuloiset huomioidaan pääkäyttötiloihin asennettavilla induktiosilmukoilla.

Hissi uusitaan kooltaan vähintään esteettömyysasetuksessa esitetyn minimimitoituksen mukaiseksi (korin sisämitta min. 1100x1400 mm).

Molemmat kerrokset varustetaan yhdellä, molemmin puolin käytettävällä LE-WC-tilalla. Näiden lisäksi lasten kirjaston yhteyteen (1.krs) rakennetaan erillinen lastenhoituhuone imetystä ja vaipanvaihtoa varten.

5.2. Rakennustekniikka ja rakennusosat

Korjattavan osan rakenne on alapohjan osalta maanvarainen, betoni- ja tiililaattapintainen seinärakenne ja betonirakenteinen kattorakenne. Pääkirjasto on suojeltu rakennus ja se tullaan säilyttämään.

Vesikate on bitumihuopa pintainen, aukotettu 256 erillisellä kattoikkunalla. Kattoa on korjattu 2010 ja tällä hetkellä ei tarvitse suurempaa korjausta, mutta huomioitava että katon sirotepintainen bitumi on uusittava tulevaisuudessa. Katon osalle tehdään tarvittavat kiireelliset kattotyöt kohteen korjauksen yhteydessä.

Salaojajärjestelmä on suurimmalta osin sekä kellarikerroksen lattiarakenteita suositellaan uusittavaksi kosteusteknisesti toimiviksi. Korjaustyöt tulisi ajoittaa mahdollisten vesi- ja viemäriinjojen peruskorjauksen kanssa. Kohteen viemäriputket ovat sukitettu ja tullaan tutkimaan, pystytäänkö sukitettuja putkistoja hyödyntämään viemärin uusimisen yhteydessä.

Ikkunoiden epätiiviyt liittymät ovat iso ongelma, joka on korjattava korjauksen yhteydessä. Merkkiainekokeiden perusteella havaittiin paikallisia ilmavuotoreittejä pilareiden ja lasitiili-ikkunoiden liittymistä ulkoseinärakenteeseen.

Rakennusteknisistä korjaustoimista on kirjattu liitteessä 5, 7 ja 8, Liite 5 Tekniset asiakirjat, Liite 7 Kuntotutkimusraportti liitteineen Sitowise Oy 21.5.2018 ja Liite 8 Vesikaton kuntotarkastus 8.9.2025.

5.3. Talotekniikka

Kohteen lämmitys-, käyttövesi-, viemäri-, rakennusautomaatiojärjestelmät sekä sähköjärjestelmät uusitaan kokonaisuudessaan. Lämmitysmuotona on kaukolämpö. Pääkirjaston osalta tullaan tutkimaan jäähdytysjärjestelmää kohteeseen.

Tekniset suunnitteluperusteet suunnittelun pohjaksi ovat hankesuunnitelman liitteessä 5 ja liitteessä 12, Liite 5 Tekniset asiakirjat / Liite12 Kouvola kaupunki _Tekniset suunnitteluohjeet.

5.4. Elinkaariratkaisut

Kohde suunnitellaan energiatehokkaaksi koko elinkaarensa ajaksi. Uusi kirjasto saadaan rakennettua tilatehokkaaksi ja toimivaksi, siten myös kokonaisuuden elinkaari maksimoidaan. Rakentamisen yhteydessä tutkitaan kestävä korjausrakentamisen hengessä materiaaleja, jotka yhteensopivat vanhan rakenteen kanssa. Huomioidaan rakennusfysikaaliset periaatteet; kosteudenhallinta, ilmanvaihto ja lämpötekniinen toiminta.

Purettavia osia pyritään uudelleen käyttämään ja kierrättämään; tutkitaan vanhojen hyllyjen käyttöä, huomioidaan purettujen osien osalta esimerkiksi Arabian rihlajulkisivulaattojen käyttöä julkisivun mahdollisissa korjauksessa ja mahdollisten lasitiilien uusiokäyttöä sisustuksessa sekä voidaanko vanhoja valaisimia uusiokäyttää.

Rakennusluvan liitteeksi liitetään korjaus – ja muutostyön energiaselvitys. Rakennuksen energian kulutusta on peruskorjauksen yhteydessä tarkoitus parantaa, rakennuksen E-luku ennen perusparannusta on 179 kWhE/m². E-lukua voidaan parantaa saneerauksen yhteydessä tehtävällä rakenteiden tiivistämisellä, led- tyyppisen valaistuksen hyödyntämisellä ja LVI- laitteiden hyötysuhteen parantamisella, sekä rakennusautomaatiolla.

$$\text{Pääomavuokra} + \text{ylläpitovuokra} = 147\,701 + 34\,543 = 182\,244 \text{ €/vuosi}$$

Vuokrat 2025, Yhteisötilat

Ylläpitovuokra = 140 724 €/vuosi

Uudet vuokra-arviot (2025 tasossa)

Pääomavuokra + ylläpitovuokra = 36 925 + 8 636 = 45 561 €/vuosi.

6.2 Ylläpitovastuu

Lähtökohtaisesti kunnossapito ostetaan ulkoa ja kiinteistöhoiton osalta vertaillaan sisäisen tai ulkoisen palvelun ostamista.

7 HANKKEEN AIKATAULU JA VAIHEISTUS

Alustavan arvion mukaan uuden Pääkirjaston rakennustyöt käynnistyisivät 03-04 / 2027 ja toiminta alkaa 08-09 / 2028. Aikataulu tarkentuu suunnittelun ja sisäpuolisen purun myötä.

Alustava hankeaikataulu:

12/2025 Hankesuunnitelman hyväksyminen

01/2026-12/2026 Kirjaston peruskorjauksen uusien tilojen suunnittelu

06-07/2026 Kirjaston pakkaaminen ja muutto väistötiloihin

08/2026-02/2027 Kirjaston sisäpuolinen purku

01-03/2027 Urakoitsijoiden kilpailuttaminen

03-04/2027 Peruskorjaus ja muutostyöt alkavat

07/2028 Rakennuksen kalustus

08-09/2028 Toiminta alkaa

8 HANKKEEN URAKKAMUOTO JA RISKIT

8.1. Hankkeen urakkamuoto

Hankkeen urakkamuotona on kokonaisurakka. Urakkamuodossa suunnittelu on tilaajan hankintana ja urakoitsijan kilpailutus tapahtuu valmiilla suunnitelmilla. Sopimusosapuolia on vain yksi tilaajan kanssa ja urakoitsija hoitaa kaikki rakennustyöt ja aikataulutuksen sekä vastaa kokonaisuudesta.

8.2. Hankkeen riskit

Hankkeen suurimmat riskit ovat purun yhteydessä esiin tulevat yllätykset ja odottamattomat asiat. Varhaisempi, vuonna 2018 valmistunut sisäilmatutkimus ja AHA- kartoitus ovat olleet hankesuunnittelutyöryhmän käytössä. Kartoituksen yhteydessä on tehty suunnittelun tueksi lisäksi tutkimuksia rakenteista ja joitakin rakenneavauksia.

Kohteeseen tehdään tutkimuksia ja kattava asbesti- ja haitta-ainekartoitus ennen purkutöitä vuoden 2026 aikana.

Toinen selkeä riski on maailman yleisen energia-, talous- ja sotatilanteen vaikutukset.

Korkotaso heilahtelut ja energian saanti saattaa nousta suureksi ongelmaksi.

Tuotanto- ja kuljetusongelmat ovat aiheuttaneet, ja tulevat todennäköisesti tulevaisuudessakin aiheuttamaan, rakennustarvikkeiden saatavuusongelmia ja vaikeasti ennustettavia hintojen

nousuja.

Tilapalvelujen organisaatio on hyvin ohut ja ajallisesti päällekkäin olevia suuria investointeja sekä muita vastuita on monia. Mahdolliset henkilövaihdokset, lomautukset, ennakoimattomat poissaolot yms. haavoittavat toimintaa välittömästi ja todennäköisesti pitkäkestoisesti. Tarvittaessa käytetään ulkopuolista asiantuntija-apua.